

Temat: Zakończenie I wojny światowej. (2 godz. lekcyjne)

ZAPAMIĘTAJ

- W kwietniu 1917 r. do działań wojennych po stronie ententy przystąpiły Stany Zjednoczone. Zwiększyło to przewagę tego sojuszu nad państwami centralnymi.
- W 1918 r. Niemcy podjęły ostatnią wielką ofensywę na froncie zachodnim. Zakończyła się ona niepowodzeniem.
- Dnia 11 listopada 1918 r. podpisano zawieszenie broni na froncie zachodnim. Niemcy ponieśli klęskę. Musiały wycofać się za Ren i oddać większość ciężkiego uzbrojenia.

Odpowiedz na pytania do powyżej zamieszczonego tekstu.

1. W którym roku do działań wojennych przystąpiły St. Zjednoczone?
.....
.....
2. Po jakiej stronie opowiedziały się St. Zjednoczone?
.....
.....
3. Jakie wydarzenie zwiększyło przewagę ententy nad państwami centralnymi?
.....
.....
4. W którym roku i kto podjął ostatnią wielką ofensywę na froncie zachodnim i z jakim skutkiem się ona zakończyła?
.....
.....
5. Podaj dokładną datę podpisania zawieszenia broni na froncie zachodnim?
.....
.....
6. Jakie państwo poniosło klęskę i co musiało zrobić?
.....
.....

W kwietniu 1917 r. St. Zjednoczone wypowiedziały wojnę państwom centralnym. Przyczyny tej decyzji były różnorodne. Prezydent Woodrow Wilson widział w tym jedyny sposób przywrócenia pokoju, opartego na propagowanych przez St. Zjednoczone wartościach, takich jak wolność, demokracja i samostanowienie narodów. Uwzględnił je w programie pokojowym, ogłoszonym w styczniu 1918 r. W swoim planie określił ogólne warunki pokoju i współistnienia państw. Przewidywał ustalenie granic na zasadach etnicznych, powołanie rządów demokratycznych oraz rozwiązywanie konfliktów przez międzynarodową organizację Lige Narodów bez uciekania się do wojny.

1. Wyjaśnij pojęcie: etniczność

.....
.....
.....

2. Odpowiedz na pytanie do powyższego tekstu:
Dlaczego St. Zjednoczone przystąpiły do wojny?

.....
.....
.....

3. Z rozsypani wyrazowej ulóż zdanie, pomoże tekst zamieszczony powyżej:

W wojnę centralnym. państwom wypowiedziały 1917 r. kwietniu St. Zjednoczone

.....
.....
.....

Odpowiedz na pytania zamieszczone pod tekstem źródłowym:

TEKST ŹRÓDŁOWY

Fragment orędzia prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona do Kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej z 8 I 1918 r.

Programem naszym jest program, który zapewni światu pokój; program ten – naszym zdaniem jedynie możliwy – jest następujący:

1. Jawne traktaty pokojowe, jawnie zawarte, po których nie będzie już żadnych tajnych porozumień międzynarodowych [...]
2. Zupełna wolność żeglugi na morzu, poza obrębem wód terytorialnych, zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny [...]
4. Wzajemna wymiana dostatecznych gwarancji, że zbrojenia każdego narodu zostaną zredukowane do minimum, które da się pogodzić z bezpieczeństwem wewnętrznym.
5. Swobodne, szczerze i zupełnie bezstronne załatwienie wszystkich pretensji kolonialnych, oparte na ścisłym przestrzeganiu zasad, że przy rozstrzyganiu wszystkich tych problemów [...] interesy ludności miejscowej będą ważyły tyleż, co słuszne pretensje rządu, którego tytuł ma być przedmiotem decyzji.[...]

8. Terytorium francuskie powinno być całkowicie oswobodzone [...] krzywda, która została wyrządzona Francji przez Prusy w r. 1871, o ile chodzi o Alzację i Lotaryngię, która mąciła pokój całego świata przez lat prawie pięćdziesiąt, winna być naprawiona, aby pokój mógł być jeszcze raz zabezpieczony w interesie wszystkich. [...]

13. Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkałe przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.
14. Winno być utworzone powszechne zrzeszenie narodów na podstawie szczegółowych umów celem udzielenia wszystkim państwom, zarówno wielkim, jak i małym, wzajemnych gwarancji niezawisłości politycznej i całości terytorialnej.

1. Wymień najważniejsze kwestie, które zdaniem prezydenta Wilsona trzeba rozwiązać, by zapewnić pokój na świecie.
2. Jakie rozwiązanie sprawy Francji proponuje prezydent Wilson i dlaczego?
3. Wymień propozycje rozwiązania sprawy polskiej wysunięte przez prezydenta Wilsona.

1 **By zapewnić pokój na świecie zdaniem prezydenta Wilsona trzeba:**.....

.....
.....
.....
.....

2 Prezydent Wilson proponuje, aby terytorium francuskie

.....
.....

3 Propozycje rozwiązania sprawy polskiej to: należy stworzyć niezależne

.....
.....
.....

30. Zakończenie I wojny światowej

1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

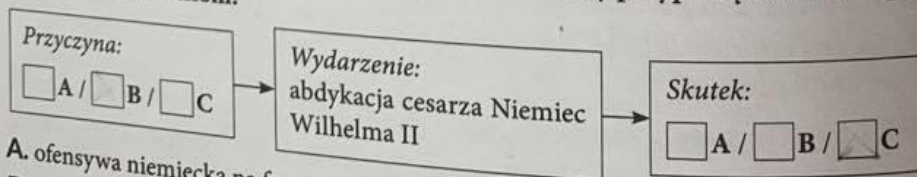

Zatopienie statku pasażerskiego Lusitania 7 maja 1917 r.

Wydarzenie przedstawione na ilustracji stało się przyczyną

- A. największej bitwy morskiej I wojny światowej.
- B. nieograniczonej wojny morskiej prowadzonej przez okręty podwodne.
- C. wypowiedzenia wojny państwom centralnym przez Stany Zjednoczone.
- D. przełamania blokady morskiej zastosowanej przez państwa ententy wobec Niemiec.

2. Uzupełnij ciąg przyczynowo-skutkowy. Zaznacz litery przyporządkowane odpowiednim wydarzeniom.

- A. ofensywa niemiecka na froncie zachodnim
- B. rewolucja w Niemczech
- C. Niemcy republiką

3. Wskaż wszystkie poprawne odpowiedzi.

Które państwa poniosły klęskę w I wojnie światowej?

☐ A. Wielka Brytania.	☒ F. Bułgaria.
☒ B. Austro-Węgry.	☐ G. Włochy.
☐ C. Rumunia.	☒ H. Turcja.
☐ D. Francja.	☐ I. Belgia.
☒ E. Niemcy.	☐ J. Serbia.

4. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Program pokojowy (tzw. 14 punktów) ogłosił w styczniu 1918 r. prezydent Stanów Zjednoczonych

- A. Thomas Woodrow Wilson.
 B. Abraham Lincoln.
 C. Benjamin Franklin.
 D. George Washington.

5. Uzupełnij zdanie, tak aby było prawdziwe. Wpisz w lukę właściwą informację.

Dokładna data zakończenia działań wojennych na froncie zachodnim to

11 listopada 1918 r.

6. Napisz, co doprowadziło do przegranej państw centralnych.
